

Projekt

z dnia 23 września 2013 r.

Zatwierdzony przez .....

UCHWAŁA NR .....
RADY GMINY MOKRSKO

z dnia 20 września 2013 r.

w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny w Gminie Mokrsko na lata 2013-2015

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 6a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r., poz. 594 z późn. zm.¹⁾) i art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013 r., poz. 135 z późn. zm.²⁾) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Program Wspierania Rodziny w Gminie Mokrsko na lata 2013-2015 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchyla się uchwałę Nr XXXVII/222/13 Rady Gminy Mokrsko z dnia 8 sierpnia 2013 r. w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny w Gminie Mokrsko na lata 2013-2015.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Mokrsko.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Grzegorz Majtyka

¹⁾Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. poz. 645.

²⁾Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. poz. 154, poz. 886.

Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr .....

Rady Gminy Mokrsko

z dnia 20 września 2013 r.

Program Wspierania Rodziny w Gminie Mokrsko na lata 2013-2015

I. WPROWADZENIE.

Współczesna rodzina polska narażona jest na wiele zagrożeń, trudności, które powodują niewydolność opiekuńczą, wychowawczą i socjalizacyjną. Zagrożenia te nasiliły się wraz z przemianami społecznymi, ekonomicznymi i gospodarczymi w naszym państwie, które u progu XXI wieku kształtują nowe uwarunkowania życia rodzinnego. Przynoszą one modyfikację wartości, norm tradycji i zwyczajów w rodzinie, a także pewne sytuacje kryzysowe zagrażające wspólnocie rodzinnej, jej strukturze i funkcjonowaniu. Osłabiają się więzi uczuciowe w rodzinie, znika także rodzicielska kontrola, a internalizacja przez dzieci wartości wewnątrz i zewnątrz rodzinnych jest zubożona bądź odrzucona. W takich sytuacjach narasta patologia społeczna, brak bezpieczeństwa, przemoc wśród młodzieży i dorosłych oraz przestępczość. Negatywne zjawiska społeczne są nierzadko konsekwencją dysfunkcyjności współczesnej rodziny. Obszar cech dysfunkcyjnych tworzy atmosferę konfliktogenną, może nawet powodować długotrwałe i z dużą siłą napięcie traumatyzujące sytuacje rodzinne, które są na patologii zachowań, gdyż sprzeczne są z przyjętymi normami społecznymi i uznanymi wartościami rodzinnymi i pozarodzinnymi. Długotrwałe konflikty w rodzinie dysfunkcyjnej stają się źródłem zachowań agresywnych jej członków, które odzwierciedlają podstawy konfrontacji, nienawiści, zazdrości – powodujące kryzysowe sytuacje wewnątrzrodzinne (H. Cudak, Piotrków Trybunalski 1998).

Rodziny dysfunkcyjne cechuje stan rzeczywistych zachowań w postaci:

- braku intymności,
- osłabionych bądź zerwanych więzi emocjonalnych,
- brak umiejętności rozwiązywania i eliminowania różnych trudnych problemów życiowych,
- niedostatków w zaspokojeniu swoich potrzeb psychospołecznych w środowisku rodzinnym,
- zaburzonym systemie komunikacji interpersonalnej w rodzinie, który polega na otwartym konflikcie.

Zachowania dysfunkcyjnych rodzin mają z reguły charakter zaburzeń w realizowaniu zadań rodzicielskiej władzy.

Rodzinie od zawsze towarzyszyły zjawiska kryzysowe, takie jak: przemoc, alkoholizm, konflikty, bezrobocie itp. Zjawiska te budziły i budzą społeczny niepokój, jednak sposoby zmierzające do ich redukcji nie kwestionowały nigdy sensu istnienia rodziny. Kryzys rodziny polega na podważaniu sensu jej istnienia jako podstawowej formy życia społecznego. W dzisiejszych czasach jednym z najbardziej dokuczliwych zjawisk kryzysowych jest bezrobocie. Bezrobocie jest powodem ubożenia rodziny, wyzwała także niechęć do zmian, brak umiejętności planowania, nieracjonalne gospodarowanie budżetem domowym czy negatywną postawą wobec pracy zarobkowej. Zjawisko to wzmacnia niepokój o jutro i wywołuje stresy u członków rodziny, powoduje konfliktowość, może stać się przyczyną uzależnień od alkoholu czy narkotyków, kształtuje lub wzmacnia podstawy aspołeczne, wywołuje poczucie niskiej wartości samego siebie, obniża twórcze możliwości. Chroniczne bezrobocie może stać się przyczyną dezintegracji rodziny i jej rozpadu.

Wzrost niepewności i niepokoju o przyszłość rodziny powoduje narastanie stanów nerwowości, zniechęcenia i stresów u członków rodziny. Zakłóca to w sposób wyraźny współzycie w rodzinie i proces socjalizacji. Osłabia się poczucie bezpieczeństwa, które trwale niezaspokojone prowadzi do kształtowania się neurotycznej osobowości i postaw aspołecznych (Czarnecka S. Częstochowa, 2005).

Na destabilizację funkcjonowania całego systemu rodzinnego wpływa nadużywanie alkoholu przez jednego z członków rodziny. Zjawisko to rodzi poważne problemy i jest przyczyną cierpienia dorosłych i dzieci.

Konsekwencją życia z partnerem nadużywającym alkohol może być współuzależnienie. Osoby współuzależnione potrzebują często pomocy i mogą ją uzyskać w placówkach terapii uzależnień. W placówkach tych mają prawo korzystać z bezpłatnej pomocy terapeutycznej i medycznej w zakresie zaburzeń związanych ze współuzależnieniem. Celem takiej terapii jest przekierowanie uwagi i aktywności życiowej osoby współuzależnionej z picia partnera na zaspokojenie własnych potrzeb życiowych i potrzeb dzieci.

Z danych statystycznych wynika, że w około 60-70% rodzin, w których jest problem alkoholowy, występuje przemoc. Agresja i przemoc występuje nie tylko w rodzinach z problemem alkoholowym. Mają one różne oblicza, źródła i przyczyny. Z danych statystycznych socjologów, pedagogów, psychologów, pracowników socjalnych, policjantów i innych specjalistów wynika, że przestępczość typu agresywnego rośnie. Obserwujemy akty agresji, czyli zachowań, które szkodzą innym, naruszają ich dobrostan. Zjawisko to związane jest brakiem możliwości zaspokojenia podstawowych potrzeb człowieka: bezpieczeństwa, egzystencjalnych, zrozumienia itp.

Zachowanie agresywne dzieci dotyczy przede wszystkim stosowanych przez ich rodziców sposobu kontroli zachowania się takich dzieci w procesie wychowania. Najsilniej z agresywnością związane są braki akceptacji dziecka, odrzucenie emocjonalne oraz permissywność rodziców wobec agresji dziecka. Deprywacja emocjonalna jest silnym czynnikiem frustracyjnym. Wywołana w ten sposób agresja dziecka utrudnia kontakt pomiędzy nimi a rodzicami, prowadząc w ten sposób do negatywnego modelowania. Permissywność zaś uodparnia dziecko na kary i zachowanie agresywne. Nagromadzenie destrukcyjnych czynników takich jak alkoholizm, przemoc sprawia, że dzieci żyją w stanie chronicznego napięcia i stresu, doświadczają wielu traumatycznych sytuacji związanych z chaosem i awanturami, jakie mają miejsce w domu, a także niewypełnianiem ról rodzicielskich przez uzależnionych rodziców. W związku z brakiem oparcia ze strony skonfliktowanych dorosłych, dzieci żyją w poczuciu braku bezpieczeństwa emocjonalnego i fizycznego. Powoduje to określone zaburzenia emocjonalne i psychiczne. Trwanie w negatywnej sytuacji rodzinnej przez dłuższy czas powoduje, iż dzieci muszą się do niej przystosować, przyjmując na siebie role społeczne sprawiające, by system rodziny alkoholowej trwał, a prawda o chorobie alkoholowej i stosowanej przemocy psychicznej i fizycznej nie wyszła na jaw. Zaburzenia życia rodzinnego wynikające z choroby alkoholowej sprawiają, że dzieci nie mogą liczyć na wsparcie pomocy bliskich. Musi ona nadejść z zewnątrz rodziny.

To jak rodziny oceniają swoje szanse w nowej rzeczywistości społeczno-gospodarczej i jakie w niej podejmują działania, zależy między innymi od „kapitału” poszczególnych jej jednostek: wykształcenia, zawodu, doświadczenia, wieku, cech osobowościowych jej członków.

Środowisko społeczne jest elementem środowiska zewnętrznego każdego człowieka, biorącego udział w procesie socjalizacji. Środowisko to jest ogółem jednostek, pewnych grup społecznych i zbiorowości, z którymi dana jednostka ma styczność w swoim życiu i które wywierają wpływ na jego zachowanie. Faktem jednak jest, iż decydujący wpływ w procesie socjalizacji wywierają: rodzina oraz małe grupy społeczne, takie jak: grupa rówieśnicza, czy klasa szkolna. Jednostka uczestniczy w życiu różnych grup społecznych pełniących w nich określone role. Z drugiej strony oddziałują w pewien sposób na jednostkę pośrednicząc ze społeczeństwem, jako całością (Pietrzak H, Frączak A. Kielce 1996).

Wiele rodziców krzywdzi swoje dzieci nieświadomie, bez złych intencji. Tym bardziej widać potrzebę zwracania uwagi na konsekwencje stosowania wobec własnego dziecka agresji słownej, poniżania, moralizowania, ciągłego upominania, a są to przecież zachowania, które niejednokrotnie w dobrej wierze stosuje wiele rodziców wychowujących swoje dzieci.

Kolejną formą przemocy, o której dopiero od niedawna mówi się więcej w naszym kraju, jest wykorzystywanie seksualne. Nadużycia tego rodzaju polegają na wciąganiu dziecka w sferę aktywności seksualnej, nieadekwatnej do jego rozwoju. Działań takich dziecko nie rozumie i nie akceptuje, choć nie znaczy to, że informuje inne osoby ze swego otoczenia. Fakt molestowania seksualnego jest najczęściej ukrywany. Trudności diagnostyczne pojawiają się również z tego powodu, że u więcej niż połowy krzywdzonych w ten sposób dzieci nie występują żadne obrażenia somatyczne.

Inną, również dotkliwą formą krzywdzenia dzieci jest zaniedbanie, obejmujące zarówno sferę psychiczną, jak i fizyczną dziecka. Polega głównie na zaspokojeniu potrzeb dziecka związanych z jego prawidłowym rozwojem. Przebywanie dzieci w rodzinach nie wypełniających swych podstawowych zadań prowadzi często do sytuacji, w których konieczna staje się interwencja służb społecznych, powołanych do ochrony, ścigania i karan. Wiele dzieci, pochodzących z rodzin, które nie zapewniają im właściwej

opieki, zmuszonych jest do korzystania z zastępczych form opieki, takich jak państwowe i rodzinne domy dziecka, pogotowia opiekuńcze i ośrodki wychowawcze. Rodziny takie wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych i wychowawców, policję i przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną oraz podejmowania działań wspierających na rzecz rodziny. W celu realizacji wspólnych działań wspierających rodziny został opracowany niniejszy Program Wspierania Rodziny dla Gminy Mokrsko na lata 2013-2015.

Podstawą realizacji niniejszego Programu jest:

- 1) ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 14, poz. 887 z późn. zm.);
- 2) ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. z 2009 r. Dz. U. Nr 175, poz. 1362, z późn. zm.);
- 3) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.);
- 4) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. z 2007 r. Dz. U. Nr 70, poz. 473 z późn. zm.);
- 5) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomani (tj. z 2012 r. Dz. U. Nr 23 poz. 124);
- 6) Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Mokrsko.

II. ZASOBY I ICH DIAGNOZA

W Gminie Mokrsko zamieszkuje 5540 osób (stan na dzień 31 grudnia 2012 roku). Poniżej przedstawimy tabelę, która określa strukturę ludności na przestrzeni 3 lat (stan na dzień 31 grudnia 2010, 2011, 2012 roku).

Wiek	2010			2011			2012		
	M*	K*	Ogółem	M*	K*	Ogółem	M*	K*	Ogółem
0 - 2	106	90	196	93	82	175	88	78	166
3	21	34	55	41	33	74	33	35	68
4, - 5	65	62	127	49	64	113	61	68	129
6	26	28	54	34	30	64	29	31	60
7	25	25	50	24	28	52	35	30	65
8, - 12	191	155	346	173	145	318	159	139	298
13 - 15	102	83	185	113	95	208	116	99	215
16 -17	83	83	166	83	67	150	69	55	124
18	31	34	65	37	42	79	44	41	85
19 - 65	1839		1839	1863		1863	1863		1863
19 - 60		1566	1566		1555	1555		1556	1556
> 65	260		260	248		248	266		266
> 60		653	653		653	653		655	655
Ogółem	2749	2813	5562	2758	2794	5552	2753	2787	5540

*M – mężczyźni; K – kobiety

Z powyższego zestawienia wynika, że liczba ludności naszej gminy systematycznie maleje. W przedziale wiekowym 0 – 2 lat maleje też liczba dzieci, natomiast w przedziale wiekowym 3 lat i 4 -5 lat liczba wiekowa dzieci utrzymuje się stabilnie z małą nadwyżką. Jeśli chodzi o liczbę ludności w wieku produkcyjnym, w analizowanym okresie wzrosła. Rośnie również liczba ludności w wieku poprodukcyjnym. Z przeprowadzanej analizy możemy wyciągnąć wniosek z niepokojącym stanem spadku w przedziale wiekowym 0 – 2 lat w 2012 roku.

Na terenie Gminy Mokrsko funkcjonują różnego rodzaju instytucje, które mają pośredni lub bezpośredni wpływ na standard oraz jakość życia poszczególnych rodzin.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jest jedną z tego typu instytucji. Wykonuje przede wszystkim zadania własne Gminy a ponadto w zakresie jego obowiązków wchodzi również zadania zlecone Gminie przez

administrację rządową. Głównym i zasadniczym zadaniem pomocy społecznej jest wspieranie rodzin w różnego typu sytuacjach, w których zostały zagrożone zwłaszcza podstawowe warunki ich egzystencji. Niepokojącym faktem jest już moment, gdy standard i jakość życia spada poniżej społecznie przyjętych norm. Już to zjawisko wzbudza zainteresowanie pomocy społecznej, dzięki czemu możliwe jest szybkie i celowe przeciwdziałanie wszystkim aspektom prowadzącym do marginalizacji jakości życia w społeczeństwie. Szczególną uwagę otoczone są osoby upośledzone psychicznie, które to zazwyczaj cechują się większą nieświadomością co do ich zaradności życiowej oraz obniżonymi zdolnościami do utrzymywania na odpowiednim poziomie własnych, podstawowych standardów życiowych.

POWODY PRYZYNAWANIA POMOCY W LATACH 2010-2012

Powód trudnej sytuacji życiowej	2010		2011		2012	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Ubóstwo	15	67	21	76	11	50
Bezdomność	1	1	1	5	0	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa	29	182	29	175	26	155
w tym: Wielodzietność	28	178	29	175	26	155
Bezrobocie	57	196	55	197	57	194
Niepelnosprawność	32	79	28	64	23	57
Długotrwałą lub ciężką chorobą	17	50	20	47	88	183
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego - Ogółem	14	68	17	79	20	95
w tym: Rodziny niepełnosprawne	7	27	8	34	6	19
Rodziny wielodzietne	7	45	5	31	10	59
Przemoc w rodzinie	1	4	1	5	1	40
Alkoholizm	14	14	83	68	13	61
Trudność w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	0	0	1	5	1	0
Zdarzenie losowe	2	7	2	7	6	13
Kłeska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	0
Sytuacja kryzysowa	0	0	1	4	3	7

Analizując przedstawione statystyki można zaobserwować, że w 2010r. populacja osób korzystających z pomocy społecznej to 16,5%, w 2011r. to 17,5% a w 2012r. aż 19,6% osób korzystało z pomocy społecznej. Wzrost zapotrzebowania wśród społeczeństwa na wsparcie świadczone przez pomoc społeczną niepokojąco rośnie i w przeciągu 3 lat wzrósł o 3.1%. Głównymi grupami społecznymi, których dotyczy problem biedy są przede wszystkim osoby bezrobotne a także te pochodzące z rodzin wielodzietnych lub dotknięte długotrwałą chorobą. Wciąż rośnie też liczba osób zgłaszających się do pomocy społecznej z problemami bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej stale prowadzi różnego rodzaju działania na rzecz osób, które potrzebują wsparcia w dążeniu do poprawy swojej sytuacji życiowej. Prowadzone są różnorodne szkolenia zawodowe, warsztaty i treningi mające na celu integrację i aktywizację wszystkich podopiecznych. Wszystkie te działania zostały zaplanowane i są wdrażane w życie zgodnie z Lokalnymi strategiami rozwiązywania problemów przy wsparciu programami uzyskanymi z Unii Europejskiej. GOPS w Mokrsku od 2008 r.

Realizuje również projekt systemowy 7.1.1 pod tytułem „Zmieniamy się.” Aktywna integracja w GOPS w Mokrsku. Nadrzędnym celem projektu jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i zawodowemu wśród mieszkańców gminy Mokrsko. Oprócz kompetencji miękkich polegających na wsparciu

w postaci warsztatów psychologicznych, treningów wychowawczych, zajęć z doradcą zawodowym, oferuje się podopiecznym możliwość zdobycia nowych kwalifikacji zawodowych.

TYPY RODZIN OBJĘTYCH POMOCĄ SPOŁECZNĄ

Wyszczególnienie	2010		2011		2012	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Rodziny ogółem	463	1660	469	1699	444	1542
O liczbie osób 1	19	19	20	20	21	21
2	72	144	71	142	69	138
3	134	402	133	399	126	378
4	138	552	137	548	135	540
5	57	285	59	295	52	260
6 i więcej	43	258	49	295	41	205
W tym rodziny z dziećmi ogółem	357	1448	331	1306	294	1166
O liczbie dzieci 1	134	405	131	393	110	330
2	138	554	123	492	113	452
3	57	287	56	280	54	270
4	11	68	11	66	9	54
5	8	56	6	42	5	35
6	7	57	3	24	2	16
7 i więcej	2	21	1	9	1	9
Rodziny niepełne ogółem	27	93	20	64	18	61
O liczbie dzieci 1	11	23	8	17	7	16
2	8	25	7	21	6	21
3	6	32	3	13	3	13
4 i więcej	2	13	2	13	2	11
Rodziny emerytów i rencistów ogółem	101	230	107	244	110	251
O liczbie osób 1	36	36	38	38	39	39
2	23	46	25	52	26	54
3	21	63	23	69	24	73
4 i więcej	21	85	21	85	21	85

Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje pełen pakiet świadczeń na rzecz osób i rodzin potrzebujących. Obejmuje pomocą wszystkich począwszy od dzieci w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, poprzez osoby dorosłe znajdujące się w sytuacji, w której same sobie nie radzą aż po emerytów i rencistów, u których również pojawiają się problemy. Powyższa tabela wskazuje na wykaz poszczególnych grup, które objęte są różnego typu świadczeniami. Analizując można określić, że z roku na rok spada liczba wypłacanych świadczeń na rzecz rodzin wielodzietnych jak również rodzin niepełnych, rośnie za to liczba świadczeń wypłacanych dla emerytów i rencistów.

Ośrodek Pomocy Społecznej wspiera potrzebujące rodziny również za pomocą świadczeń rodzinnych i świadczeń z Funduszu Alimentacyjnego. System świadczeń rodzinnych ma na celu wspieranie rodziców dołożenia na swoje dzieci. Jest to zatem tylko doraźna niewielka pomoc finansowa. Swym zakresem obejmuje:

a) zasiłki rodzinne wraz z dodatkami, np.:

- z tytułu urodzenia dziecka,
- z tytułu wielodzietności,
- z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego,
- z tytułu dojazdu do szkół ponadgimnazjalnych,
- z tytułu niepełnosprawności dziecka, itp.

b) świadczenia opiekuńcze, np.:

- zasiłek pielęgnacyjny,
- świadczenie pielęgnacyjne.

Do innej kategorii zaliczane są osoby samotnie wychowujące dzieci. W takim przypadku udzielana jest pomoc z Funduszu Alimentacyjnego.

ZESTAWIENIE RODZIN POBIERAJĄCYCH ŚWIADCZENIA RODZINNE I ŚWIADCZENIA Z FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO

Wyszczególnienie	2010	2011	2012
Liczba rodzin pobierających świadczenia rodzinne	463	469	444
Liczba rodzin pobierających zasiłek rodzinny	357	331	294
w tym na 1 dziecko	134	131	110
na 2 dzieci	138	123	113
na 3 dzieci	57	56	54
na 4 i więcej dzieci	28	21	17
Liczba rodzin pobierających świadczenie z Funduszu Alimentacyjnego	27	29	27
Z tego z 1 osobą uprawnioną	22	24	19
z 2 osobami uprawnionymi	4	4	7
z 3 osobami uprawnionymi	1	1	0
z 4 i więcej osobami uprawnionymi	0	0	1

System świadczeń rodzinnych jest sposobem na realizację celów polityki rodzinnej państwa. Ma ułatwić rodzinom sprawne funkcjonowanie bez konieczności umieszczania dzieci z rodzin w trudnej sytuacji materialnej w rodzinach zastępczych lub placówkach opiekuńczych. Najlepsza i najczęściej stosowaną metodą przed umieszczeniem dziecka w placówkach tymczasowych są właśnie świadczenia rodzinne, które umożliwiają rodzinie wyjście z trudnej sytuacji materialnej a tym samym zapewniają dziecku normalne funkcjonowanie i rozwój we własnej rodzinie.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wieluniu jest instytucją, która na terenie naszej gminy sprawuje pieczę nad rodzinami zastępczymi.

ZESTAWIENIE LICZBY DZIECI UMIESZCZONYCH W PIECZY ZASTĘPCZEJ

	2010	2011	2012
Liczba rodzin zastępczych	3	3	3
Liczba dzieci w rodzinach zastępczych	5	4	4

Zestawienie wskazuje na fakt, że liczba rodzin zastępczych na przestrzeni 3 lat nie uległa zmianie, natomiast liczba dzieci umieszczonych w tych rodzinach zmniejszyła się o jedno.

Kolejnymi instytucjami, które wspomagają rodziców w funkcji opiekuńczo-wychowawczej są placówki oświatowo-wychowawcze. Na terenie gminy funkcjonuje 1 gimnazjum i 5 szkół podstawowych, 4 przedszkola i 1 oddział przedszkolny. W każdej ze szkół dla młodzieży, która przejawia problemy w nauce czy też problemy wychowawcze dyżur pełni pedagog szkolny.

Rodziny, w których występuje problem alkoholowy pomocy udziela Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Do zadań Komisji należy:

- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych,
- udzielanie rodzinom, w których występuje problem alkoholowy pomocy psychologicznej i terapeutycznej,
- kierowanie osób uzależnionych od alkoholu na leczenie.

Komisja udziela przede wszystkim pomocy profilaktycznej. Daje wsparcie rodzinom i stara się działać zapobiegawczo przed procesem współuzależnienia. Osoby uzależnione są motywowane do rozpoczęcia leczenia i dodatkowo otrzymują wsparcie przy załatwieniu miejsca w ośrodku, który prowadzi leczenie. Problem alkoholowy dotyka coraz większej liczby rodzin, dlatego działalność Komisji jest niezwykle istotna.

Na terenie Gminy działa także Punkt Konsultacyjno-Informacyjny dla osób z problemami alkoholowymi i ich rodzin. Do głównych zadań Punktu należy:

- rozpoznawanie problemów zgłaszanych przez klienta,
- prowadzenie interwencji kryzysowej,
- motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia odwykowego, kierowanie na specjalistyczne leczenie,
- motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie, ale nie uzależnionych do zmiany szkodliwego wzoru picia,
- udzielenie wsparcia osobom uzależnionym po zakończonym leczeniu odwykowym,
- udzielenia pomocy młodzieży upijającej się oraz ich rodzinom,
- rozpoznawanie zjawiska przemocy, udzielanie konsultacji dla ofiar przemocy, motywowanie sprawców przemocy do udziału w programie korekcyjnym/terapii,
- przekazywanie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc specjalistycznej pomocy.

Punkt skupia się głównie na osobie uzależnionej. Wspiera ją do podjęcia leczenia i do wyjścia z nałogu. Zakresem swych działań obejmuje również osoby, które narażone są na alkoholizm. Monitoruje problem upijania się młodzieży a także nadzoruje zjawisko przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym.

SKALA UDZIELONEJ POMOCY PRZEZ PUNKT KONSULTACYJNO-INFORMACYJNY

Wyszczególnienie:	2010		2011		2012	
	Liczba osób	Liczba udzielonych porad	Liczba osób	Liczba udzielonych porad	Liczba osób	Liczba udzielonych porad
1. Osoby z problemem alkoholowym	29	49	31	45	29	47
2. Dorośli członkowie rodziny osoby z problemem alkoholowym (w tym współuzależnieni i DDA)	32	51	30	41	17	28
3. Ofiary przemocy w rodzinie	5	16	9	25	12	25
4. Sprawcy przemocy w rodzinie	6	24	8	17	9	27

Na podstawie zestawienia można zaobserwować, że w 2010r najczęściej po poradę w sytuacji, gdy członek rodziny był uzależniony od spożywania alkoholu zgłaszała się rodzina i osoby najbliższe. Sytuacja zmieniła się w 2012r. gdzie zgłaszali się głównie już sami uzależnieni. Można zaobserwować również, że wzrasta odsetek zgłaszających przemoc w rodzinie. Wynika to przede wszystkim z faktu, że ofiary zaczynają reagować na przemoc jak również z tego, że skala stosowania przemocy wzrasta.

ZESTAWIENIE ILOŚCI ZAŁOŻONYCH „NIEBIESKICH KART”

2010	5
2011	4
2012	8

Przedstawione zestawienie wykazuje, że od 2010r. Liczba założonych „Niebieskich kart” wzrosła prawie o połowę. Wcześniejsze analizy wykazują, że niestety ale przestępczość wzrasta, ale wzrasta również świadomość społeczna – ofiary przemocy zaczynają mówić głośno o problemie i zgłaszają się do odpowiednich instytucji.

CELE PROGRAMU

Cel główny:

Świadczenie wsparcia dla rodzin, w których pojawia się problem w wypełnianiu podstawowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych, co w skutkach może doprowadzić do całkowitej bezradności życiowej i kryzysu w społecznej egzystencji.

Cele szczegółowe:

1. Podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych wobec rodzin zagrożonych kryzysem

Zadania	Wskaźniki	Termin realizowania
Organizacja spotkań, kampanii i konferencji, których program będzie uzmysławiał uczestnikom wartość rodziny, która stanowi podstawę społeczeństwa	- ilość zorganizowanych przedsięwzięć, - liczba uczestników	Lata 2013-2015
Zastosowanie programów profilaktycznych w placówkach oświatowych. Ukierunkowanie dzieci i młodzieży oraz przede wszystkim rodziców w temacie alkoholizmu a także innych uzależnień	- liczba przeprowadzonych akcji edukacyjnych, - liczba uczestników	Lata 2013-2015
Prowadzenie programów mających na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	- liczba zorganizowanych programów, - liczba uczestników	Lata 2013-2015
Organizacja warsztatów z doradcą zawodowym na rzecz rodzin, w których członkowie pozostają bez pracy. Podnoszenie umiejętności zaradności w kwestii poszukiwania zatrudnienia	- liczba spotkań z doradcą zawodowym, - liczba osób uczestniczących w konsultacjach	Lata 2013-2015

2. Wsparcie dla rodzin, które są bezradne w kwestii opiekuńczo-wychowawczej i w prowadzeniu gospodarstwa domowego, mające na celu pomoc w usamodzielnieniu się i przywróceniu prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie.

Zadania	Wskaźniki	Termin realizowania
Organizacja i świadczenie specjalistycznego poradnictwa rodzinnego	- liczba rodzin skierowanych do poradni psychologiczno-pedagogicznej	Lata 2013-2015
Prowadzenie treningów dla rodzin zagrożonych	- liczba zorganizowanych treningów.	Lata 2013-

uzależnieniami, przemocą, bezradnych w prowadzeniu gospodarstwa domowego i opiece nad dziećmi. Treningi współfinansowane przez UE w zakresie: - prowadzenie gospodarstwa domowego, - właściwe gospodarowanie budżetem domowym	- liczba osób biorących udział w treningach	2015
Świadczenie pracy socjalnej przez pracowników socjalnych	- liczba rodzin znajdujących się pod pieczę pracowników socjalnych	Lata 2013-2015
Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom, które z różnych przyczyn znajdują się w ubóstwie i są bezradne w prowadzeniu gospodarstwa domowego i w wychowaniu dzieci	- liczba osób objętych świadczeniami	Lata 2013-2015
Świadczenie pomocy w postaci dożywiania dzieci i młodzieży w szkołach	- liczba dzieci korzystających z wyżywienia	Lata 2013-2015
Zapewnienie wyprawek szkolnych i stypendiów dla dzieci z rodzin najuboższych	- liczba dzieci objętych programem	Lata 2013-2015
Organizacja kolonii, wycieczek i spotkań rekreacyjnych w czasie wolnym od zajęć szkolnych dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych	- liczba dzieci uczestniczących w wyjazdach i spotkaniach	Lata 2013-2015
Aktywizacja i wsparcie zawodowe osób nieaktywnych zawodowo i bezrobotnych: - szkolenia zawodowe, doksztalające, - treningi umiejętności społecznych współfinansowane ze środków unijnych	- liczba osób uczestniczących w szkoleniach i treningach	Lata 2013-2015
Profilaktyka oraz interwencje w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa rodzin a w szczególności dzieci	- liczba rodzin wspieranych, objętych pracą asystenta rodziny	Lata 2013-2015
Aktywizacja rodzin dysfunkcyjnych w kwestii opieki i wychowania dzieci. Działania na rzecz powrotu dziecka z pieczy zastępczej do rodziny naturalnej	- liczba dzieci, które powróciły do rodziny naturalnej	Lata 2013-2015

3. Rozwój i stałe podnoszenie kwalifikacji i kompetencji a także koordynacja podmiotów zajmujących się pomocą rodzinie dysfunkcyjnej.

Zadania	Wskaźniki	Termin realizowania
Podnoszenie kwalifikacji i doskonalenie kadry zajmującej się wspieraniem rodziny. Program obejmuje: - asystenta rodziny, - pracowników socjalnych, - terapeutów, - pedagogów, - członków Zespołu Interdyscyplinarnego	- liczba osób poddanych szkoleniom	Lata 2013-2015
Pełna współpraca pomiędzy instytucjami zajmującymi się nadzorem i opieką nad rodzinami dysfunkcyjnymi. Stała wymiana informacji pomiędzy szkołą, policją, ośrodkiem zdrowia, Ośrodkiem Pomocy Społecznej, sądem rodzinnym, kuratorami, Komisją ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespołem Interdyscyplinarnym.	- liczba spotkań, - liczba przekazanych informacji	Lata 2013-2015
Stała współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, która realizuje zadania w zakresie pieczy zastępczej.	- liczba spotkań, - liczba	Lata 2013-2015

Realizatorzy Programu

Realizatorem Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mokrsku przy współpracy z:

- Urzędem Gminy Mokrsko,
- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespołem Interdyscyplinarnym,
- Placówkami Oświaty,
- Zakładami Opieki Zdrowotnej,
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie,
- Policją,
- Organizacjami Pozarządowymi,
- Parafiami.

Źródła finansowania

Źródłami finansowania Programu są:

- środki własne gminy zaplanowane na dany rok budżetowy w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej. Plan na realizację Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na 2013 r. wynosi 8.000,00 zł;
- środki pochodzące z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych;
- dotacje z budżetu państwa;
- środki pozabudżetowe.

Koordynatorem Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej będzie Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mokrsku.

We współczesnych czasach, w dobie stałego i szybkiego rozwoju społecznego przeciętny człowiek narażony jest na stałe sytuacje stresowe i kryzysowe. Wiele osób nie jest w stanie poradzić sobie z takimi sytuacjami przez co pogłębia się odsetek osób bezradnych życiowo i w sprawach opiekuńczo-wychowawczych wobec własnych dzieci. Zwiększa się liczba osób bezrobotnych, rośnie przestępczość i wzrasta wskaźnik osób nadużywających alkoholu. Niestety problemy te dotyczą też gminy Mokrsko. Przedstawione tabele i analizy wykazują, że z roku na rok zwiększa się liczba osób zgłaszających się do pomocy społecznej z różnych przyczyn. Niepokojący jest również fakt, że problemy te dotyczą coraz młodszych warstw społecznych. Szczególnie narażone na powolną marginalizację są dzieci i osoby młode, zwłaszcza te z rodzin, w których opisane problemy już występują. Ubóstwo w społeczeństwie się pogłębia i niestety badania wykazują, że zazwyczaj jest dziedziczne. Należy więc dołożyć wszelkich starań, aby wspomóc rodziny dysfunkcyjne i ochronić młode pokolenia przed marginalizacją, dzięki czemu pojawi się szansa na zatrzymanie procesu masowej potrzeby korzystania z usług pomocy społecznej.

Przewodniczący Rady Gminy

Grzegorz Majtyka

Uzasadnienie
do uchwały w sprawie Programu Wspierania Rodziny w Gminie Mokrsko
na lata 2013-2015

W związku z uwagami Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej w Łodzi do uchwały Nr XXXVII/222/2013 Rady Gminy Mokrsko z dnia 8 sierpnia 2013 r. w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny w Gminie Mokrsko na lata 2013-2015, w zakresie wprowadzenia uzupełnień do Programu poprzez:

- wskazanie konkretnego pracownika (stanowisko) Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mokrsku jako koordynatora Programu;
- podanie realizatorów/partnerów Programu oraz podmiotów odpowiedzialnych za wykonanie poszczególnych zadań;
- określenie wysokości środków finansowych przewidzianych na realizację programu przynajmniej w 2013 r.;

należy uchylić poprzednią uchwałę i podjąć nową.